

M. H. MŰZEM KÖNYVTÁRA
Hírlap-könyvtár
Névédeknapló

1902. 230. sz.

XXXIV. évfolyam.

1. szám

Csütörtök, 1902. január 2.

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:	
Helyben:	Vidékre küldve:
Egy évre . . . 10 Kori. — fill.	Egy évre . . . 12 Kori. — fill.
Fél évre . . . 5 " — " — "	Fél évre . . . 6 " — " — "
Negyed évre . . . 2 " — " — "	Negyed évre . . . 3 " — " — "
Egy óra . . . 1 " — " — "	Egy óra . . . 1 " — " — "
Egyes szám ára 4 fillér.	

Szerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
Főszerkesztő: **II. MÓRICZ PÁL.**
Tulajdonosok: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többnapos megjelenő hirdetések jutányosabban. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

Felhívás az előfizetésre.

— XXXIV-ik évfolyam. —

Czégéres korszakban élünk. Nagyhangu ígéretések járnak. Mi egyszerűen hazafias és becsületes eszményeinkre, küzdéseinkre hivatkozunk, midőn gyámolításokat kérjük lapunk érdemes olvasó közönsége.

A gazdag aranyos köntösövé nem hivalkodhatunk előtted, nem izgathatjuk hiúságotat; egyszerű házi szöttek a mi viseletünk, de ennek a szövésnek magyar és magyar minden rostja, minden szála. Ilyen a mi lapunk, a **„Debreczen“**, mely a független magyar nemzeti eszmék, eszmények és a becsületes közérdek szolgálatában immár 33 esztendő óta küzdött keresztül.

Az elmúlt esztendő különösen küzdelmes volt reánk, mert kivettük részünket a választási küzdelmekből és nem szüntünk meg pillanatig sem szítani a közöny vastag hamuja alatt haldokló nemzeti önértéket, melyet városunkban, vármegyénkben, sőt távolabb eső vidékeken is sikerült olykor olykor lánggra lobbantanunk. Eredményeket értünk el. Oszlatuk ezt a borzadalmas lelki sötétséget és közönnyt, melynek csuhájában a szolgáló korcsulajdonságok, az érdekhajhász, fosztogató jellemtelenségek elődi piócz testei szelv i eleddig háborítatlanul és a becsületes elhagyatottakat retgettelve kövéredtek.

Mi szavunkat és ostorunkat mindig nyíltan, érdektartózkodás és félelem nélkül emeltük fel a korrupció minden jelensége ellen. Üldöztük azt, ezután is üldözzük azt bárhol nyilvánul meg és bármily ragyogó köntösben, bármily hatalomtól övezve tolakodik elénk. Azért a helyi, mint országos közélet minden megnyilvánulásánál tartózkodás nélkül gyakoroltuk és gyakoroljuk a bírálatot, de a mérges sebeket nemcsak kipuhatolni, kímetszeni segítünk, hanem gyógybalzsamot is keresünk az irtott helyre.

Független magyarság és becsületes magyar erkölcsök a mi jelszónk, a mi eszményünk, mert ez a kettő teheti önállóvá, erőssé és tisztává a magyart, melynek az anyagi rontására, a lelki megfertőztetésére a Sátán hadak írásban és szóval törnek és hogy eleddig sikeresen, bizonyítja hazánk,

nemzetünk szomorú és szégyenteljes pusztulása.

A **„Debreczen“**, mint a debreczeni és hajdúvármegyei függetlenségi párt hivatalos közlönye, politikailag a Kossuth atyánk által vallott és örökségül hagyott szent elveket hirdeti az erős, megalkuvást nem ösmerő nemzeti magyar szellemben.

„Mindent a magyarért“, e törekvés vonul keresztül küzdéseinken, e törekvés aczélozza tollunkat, élesíti és nemesíti elménket, tisztítja erkölcsünket, erősíti hitünket és állit sorompóba a magyarságra káros minden nyílt és lappangó idegen avagy házi ellenséggel szemben. Ez a föld a miénk. Ezt a földet a mi őseink vércsöppjei forrasztották évezredes küzdelmekkel a magyarsághoz, aki tehát az ősi magyart ezen leggyönyörűbb, legédesebb, legáldottabb szülő és temető földjén anyagi boldogulásában avagy erkölcsében megakarja rövidíteni és rontani, azt mi gyilkos ellenségünknek tartjuk, az ellen küzdünk minden vonalon. Az idegen tehát minekünk nem barátunk, nem id álunk. Az édes magyarság, a gyönyörű magyar föld, a tiszta magyar erkölcsök a mi házioltárunk, az áldozásaink szentelt végczélja.

És noha az erős, az emelkedett protestáns szellem ma is savát adja lapunknak, az nem fajul elvakultsággá, az nem szegődik hóhérévá a közös nemzeti eszményeknek alárendelhetőbb felekezeti érdekekből; mert noha jussunkat nem hagyjuk, bárhonnét származó méltatlan, igazságtalan nyomás ellen a legelső harci sorba állunk mindig; de azon elvakult bujogatókkal egysorba soha sem fogunk állani, a kik felekezeti ürügyek alatt akarják, még inkább, egymással késhegyig gyűlölködő csoportokra szaggatni ezt a szerencsétlen magyar nemzetet, melynek pedig összes erejére és erejére szüksége van, hogy dicső multjához méltóan tarthassa fent magát ezen az ősi földön, melynek elnyerésére, lábunk alól való kihuzására nem csak a határon kívül, de már határainkon belül is megdöbbentő vakmerőséggel és következetességgel szervekednek a mi számlálhatlan nyílt és titkos ellenségeink. Egymás iránti szeretetet, együttartást és békét kívánunk

tehát mi ápolni és fentartani minden felekezeti magyar között. A vélt vagy valószínű sérelmeink megoldását keressük közös engedékenységgel és a türelmesség áldásos határai között; mert az egymással türelmetlenség, féltelenség veszítünket fogja okozni. Kevesen vagyunk magyarok. Ha a csatateren, az ellenségeink által előkészített csata előtt meghasonlik, szétszakad nemzeti hadseregünk, vaj, mi sors várhat reánk? Gyilkosai leszünk önmagunknak. Már pedig tessék körültekinteni, tessék már egyszer a saját észszel is gondolkodni, elmélkedni, ekkor mindnyájan belátjátok, hogy nem üres szóvirág, de megdöbbentően komoly és ketségbeejtő manapság a magyarság sorsa; mert ezen a földön minden náció rovásunkra erősödik, csak mi magyarok züllünk vagyunkban, erkölcsünkben.

A léhaságot, az erkölcsméltelyező, vérben és gyalázatban fürösztölt ügynevezett szenzációkat, mely mai nap a mesterségesen megrontott izlésű és kiforgatott erkölcsű magyarnak kapós és kedvencz csemegéje, igyekeztünk és igyekeztünk a **„Debreczen“** hasábjairól kiküszöbölni és noha becsületes szegénységünk miatt minden részében teljes, tökéletes lapot nem adhatunk az olvasók kezébe, de igyekeztünk nem csügged, sőt a tapasztalt érdeklődés következtében fokozódik, hogy lapunk színvonalát úgy a helyi, mint az országos közérdek, a magyar nemzeti függetlenség eszméje, elvei és a magyar nemzeti erkölcsök szolgálatában irodalmi színvonalon tartjuk. És mint eddig, úgy ezután is egyik fő törekvésünk lesz, hogy a polgárság anyagi és erkölcsi érdekeit, jogát, birtokát érdek nélkül védelmezzük bármilyen igazságtalan hatalom és vad erőszak, bármilyen vakmerő, ijesztő elődi érdekcsoport ellen; kiknek a visszaéléseire, bűneire, pusztításaira nem habozunk rámutatni, bizonygot sütni és jogos, törvényes, igazságos orvoslást követelni a jövőben sem; hisz ezen küzdéseinkben, melyet a mindenrendű-rangu, a közvagyon, köz-erkölcsöket szípolozó és méltelyező alarczosok ellen folytatunk, pártkülönbség nélkül velünk tart a debreczeni és a megyei polgárság minden érdeknélküli, önzetlen és becsületes elemel. És hogy ezen küzdelmünk

red.

nem meddő küzdelem, bebizonyítják az eddig elért sikereink, a melyeknek a részletezését a „**Debreczen**“ olvasói előtt felesleges tollhegyre ölteni.

Mi tehát nagyhangú ígéretésekkel, czéges kijelentésekkel nem akarunk téged megkábitani, félrevezetni érdemes olvasó közönség, de azt fogadjuk, hogy mi ez új évben is kötelességünkhöz hiven és gyöngye erőnkhez mérten becsülettel és érdekhaszon nélkül szolgáljuk a szent magyarságot, a ti jobbléteket testvérek, hahogy azt Istennek kegyelme megengedi. Már eddig is alkalmatok volt fegyvereink tisztaságát, elveink önzetlenségét, tollunk irodalmi értékét megősmerni; ha tehát a magyarságra és a független pártra hasznosnak, szükségesnek tartjátok további működésünket és küzdésünket, akkor előfizetéseitekkel gyámoltsátok, baráti ajánló szavatokkal terjesszék a szókimondó „**Debreczen**“t a mely immár a XXXIV-ik évfolyamát érte meg a nemzeti eszmények szolgálatában.

A „**Debreczen**“ szerkesztősége nevében

Ifjabb Mórincz Pál.
felelős szerkesztő.

Felhívás a debreczeni polgárokhoz

és azokhoz, a kiket illet.

IV.

(Ajánlva a kaszáló-birtokosok figyelmébe)

Meg kell hogy említem azt, hogy Debreczen szab. kir. város 17 négy-szög mértföldnyi határának nem jelentéktelen részét képezi az az erdős kaszáló birtok, mely több ezer hold kiterjedésben a várostól napkeletre eső h. u. n. s. területen fekszik.

E birtok, mely 1842-től kezdve 1890 évig az 1840. XXI. t. cz. alapján készült régi alaku telekkönyvben volt felvéve és e birtok rendezésének kérdése hosszú évtizedek óta szolgál alapul a városi előjárás azon támadásainak, a melyeket jogosulatlanul és törvénytelenül a város nagyszámu kaszáló birtokosai ellen ma ilyen, holnap amolyan formában intéz, vagy intézni megkísérelt, nem támaszkodhatván azonban ezen a birtokos polgárság nyugalma az elkeseredésig háborító támadásaiban semmi egyébre, mint az egyesek feletti hatósági jogából merített hatalmi állásra; de soha a jogra, soha a törvényre. A kaszáló birtokos lakosság tulajdonjoga ellen intézett eme támadások az utóbbi időkben tetőfokra hágtak és ma ott áll a dolog, hogy talán csak rövid idő választ el bennünket attól, a midőn az évek hosszú során át folytatott hatalmi tulkapások méltó befejezéseül kétségbe

vonhatlan tulajdonjogunk semmibevevásával birtokaink java részéből erő hatalommal ki fog tulajdon édes városunk magistrátusa bennünket forgatni; mert az 1882 évben tartott városi közgyűlésen abban állapodtak meg, hogy van a város kezén valami Katona Albert nevről nevezett térkép, mely egy ideiglenes szerződés, azt tartozunk kaszáló birtokosok elfogadni. Ez a határozat, a mely azonban törvényhatósági határozatnak nem nevezhető; mert nem más, mint az egyik szerződő vagyis szerződni akaró félnek egyességi ajánlata, amennyiben itt a város nem mint hatóság, hanem mint egyik ügyfél jelentkezik, — rendkívüli felháborodást kellett, a mit kétségtelenné tett az ellene minden oldalról és minden lehető módon intézett támadás. A kaszáló birtokosságnak egy igen tekintélyes része óvással, tiltakozással lépett fel az ugynevezett határozat ellen; és teljesen helyes uton járt, a midőn ezt tette; mert a szerződő félnek még ha hatóság, még ha maga az állam is az, magán jogtárgyát érintő kérdésekben határozni, határozattal rendelkezni joga nincs; ez az óvás a városi hatóság fejével, a polgármesterrel közjegyzői tanusítvány alakjában lett közölve, azonban azzal a megokolással, hogy közgyűlési határozat ellen óvásnak és ellenmondásnak helye nincs 43/139—1883 kgy. szám alatt az óvás visszautasított; a kaszáló birtokosságnak egy nagyon jelentékeny része pedig, bár a határozat határozatnak el nem ösmerhető, mégis miután az határozati rendelkező alakban volt kiadva és mert el volt benne rendelve a miniszteriumhoz jóváhagyás végett való felterjesztése is és nehogy az ugynevezett határozat rendelkezéseiben megnyugodni láttassanak, felebbezéssel támadták azt meg.

A kormány a felebbezett határozat felett az előterjesztettek alapján dönteni nem kívánt, hanem a kérdés barátságos uton megoldása, megkísérelésére kormánybiztost küldött ki Dégenfeld gróf városi főispán személyében, a ki az alkudozást a kaszáló birtokosokkal meg is kezdte, azonban eljárása ugyanazon tökéletlen alapra volt fektetve, a melyre előbb a városi hatóságé, amennyiben kiindulási pontul ez is a Katona-féle térképet fogadta el; és a kaszáló birtokosok tulajdonául szintén csak az e térképen tisztásokul kijelölt térképeket akarta tekinteni, csak annyival kívánt a városi hatóságnál igazságosabb lenni, hogy az így elismert területeken levő fákhoz a terület elősmert birtokosának tulajdon jogát elősmerte; valamint elősmerte azt is, hogy a város kezei közt semmi oly irott adat, a mely a birtokos polgárság sokféle képen megszerzett jogát megdönthetné: nem létezik; egytuttal pedig a kérdés megol-

dására módul a tagosítást ajánlotta. Az egyesség ezen az alapon nem sikerülvén, az 1882-iki u. n. határozatot, 1888 nov. 20-án kelt s a városi közgyűlésen azon évi december 20-án kihirdetett, de az illető kaszáló tulajdonosokkal csak másfél év múltán közzölt 64532. IV. a. szám alatti rendeletével a miniszter helyben hagyta. Mielőtt azonban ez történt volna, a város az alatt az ürügy alatt, hogy községi erdővel van dolga, mindjobban ránehezedett a kaszáló tulajdonosok jogaira, kapva-kapott az alkalmon, hogy draszticus eljárással törje meg a jogaikhoz ragaszkodó tulajdonosok el-lentállását.

Történt ugyanis, hogy a város azon ősi gyakorlatot, mely szerint a legeltetés a vágásokban csak hét éves koráig volt korlátolva, 15 évre emelte fel és mégis mielőtt a 15 év lejárt volna, a legelőre idegenek jószágát fogadta és pedig magán uton, ezt látva a birtokosok, állataikat ok is behajtották, de bezzeg lett is belőle veszedelem, mert azokat, mint erdőtörvény rontókat, 10, 20, 100, 200, 400, 600, 700 forintig büntettette. E miatt a birtokosok egy kérvényt adtak be a városi közgyűléshez, a melyben a város eljárása basáskodásnak van nevezve; a kérvény sorsa elutasítás lett, azon felül a nevezett ártatlan kifejezésért az alá írók fejenként 2, 5, 10, 20, 50, 100 frtig bírságoltattak, a közgyűlés pedig szabály gyanánt kimondotta, hogy senki sem télen, sem nyáron, ki ne merje jószágait, a kihajtásra kikérendő engedély nélkül, saját birtokára sem hajtani, legyen az a birtok egészen tisztás avagy 40, 50 stb. vágás.

Hasonlóul kimondotta a közgyűlés, hogy senki saját földjét a tövistől, tuskóktól sem merje a legszigorubb büntetés terhe alatt tisztíttatni. Mindezeknek a törvénytelen drákói intézkedéseknek, a melyek aztán erőhatalommal lettek végrehajtva, s melyek mindenike arcul csapása a tulajdon szentségének, indoka az: hogy a város törvénytelen eljárására utóbb mint uzusra, mint a polgárok jogainak feltétlen volta kétségbe vonására szolgáló eszközre hivatkoz-hassék.

Ezeket követve, megjött az igazságügyminiszteriumtól 42499/88. szám alatt kieszközölt 1889. jan. 2 ki keletű rendelet, a melynek alapján a debreczeni kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság 1103/1889. t. k. szám a kérdéses erdős puszták helyszínelését és telekkönyvvezését elrendelte és kihirdette, hogy az eljárás 1889. évi április 2-án a Patzon veszi kezdetét.

Ehez az eljáráshoz egy bizottság küldetett ki, a mely állott Ajtai Sándor telekkönyvvezetőből, a város tiszti ügyészéből annak egyik tiszt mérnökéből és az illető erdőtiszttekből. A helyszínelő bizottság eljárása törvényes-

ség tekintetében az ez ügyben eddig követett eljárásoknál semmivel sem áll előbb, ugyanis: a helyszíneléshez, a mely hónapok hosszú során át tartott, az első időben a birtokosok közül senkít személyesen meg nem hívott; hanem vagy hírből, vagy lapból tudta meg, nem ritkán már későn, a birtokos polgár, hogy birtokán helyszínelés folyik. A bizottság az egész területet át sem futotta, megállapodásait pedig nem a helyszínelés végezte, a megjelent tulajdonossal a helyszínelésre ki nem ment, a birtokossal a régi határokat fel nem mérve, a birtok kiterjedést, a birtoklást meg nem állapította, hanem hol egyik, hol másik tanyán, korcsmán, erdész-lakon tanyát ütve végezte nemcsak az írásbeli teendőket, de a tényleges birtokfelvételt is, a mint ezt egy bizonyítvány is igazolja. A felvételnél a természet szerinti birtoklást figyelembe nem vette, hanem a mint mondta — dolgozott a városi közgyűlés 1882-dik ugynevezett határozata és a Katonaféle térkép alapján; azonban a mint ez a Móricz Ferencz részéről 3065/1889. sz. alatt beadott felfolyamodásban is el van mondva s a mit a helyszínelés jelen volt Móricz Ferencz és Kocsár Gábor szóval is igazolhatnak, a felvételnél használt földkönyvre és térképre, kérdés folytán azt a nyilatkozatot tette a telekkönyvvezető, hogy azok egyike is sem nem eredeti, sem nem hiteles másolat. A birtokosok észrevételét jegyzőkönyvbe nem vette, a polgárok kívánalmait a helyszínelésre való kimene-tel iránti kérését illetőleg elutasította, a kért fölvilágosításokat, többnyire ilyenféle kinyilatkoztatásokkal „nem tartozik az magára, nem a maga észé-hez való“ — megtagadta; ha aztán az észrevételeknek jegyzőkönyvbe nem vevése folytán a birtokos a jegyző-könyvet aláírni vonakodott, a mint hogy józan ész szerint mást nem is tehetett, azzal fenyegette, hogy terhére ügygondnokot nevez ki és bezzeg fizetheti annak 10—15 frt díját, a minthogy tényleg egyetlen egy aláírás megtételéért meg is állapított az ott jelenlevő egyik erdész részére 15 frtnyi ügygondnoki összeget és a mi legfőbb, nemcsak hogy az egyes birtokosok bizonyítékait figyelembe nem vette, de sőt a majdnem félszázad óta létező, azóta folyton és pedig az újabb időben vagyis 1872. óta épen a kir. telekkönyv-veket tabula rása tekintvén sem a telekkönyveket, sem ennek adatait nem használta, hanem mert a mint mondja — a Katona-féle városi, a törvény típró magistrátus törvénytelen rendelete a létező jogok semmibe sem vevése mellett, a város szája ize szerint készített, az illető birtokosok hozzájárulása nélkül felvett, általuk soha nem hitelesített, semmi jogi értékkel nem bíró térkép alapján és 82 iki u. n. határozat előírásának engedve; szóval mun-

kalkodott ugyan hosszú hónapokon keresztül, de nem helyszínelte.

A bizottság illetően eljárása ismét a legnagyobb fokú elkeseredést szülte minél fogva az ellen számosan panaszt is emeltek; de a panaszra vizsgálat nem rendeltetett el, hanem egyszerűen kivételte az eljárás telekkönyv-vezető nyilatkozata s miután abban a mondatik, hogy minden törvényesen történt, a panasz az azt beadóknak visszaadott; az igazságügyminiszter, ur azonban megígérte, hogy ha a panaszban felhozott, fentebb is felsorolt szabálytalanságokat és törvénytelen-ségeket igazolandják, nem késik a jogai-ban megtámadott birtokosok részére igazságot szolgáltatni.

Irta:

Ori Mihály

debreczeni polgár.

A főispán üdvözlése.

Bizáki Puky Gyulát, városunk és vármegyénk új főispánját számosan üdvözlötték az új esztendő alkalmából. A főispán válaszolt az üdvözlő beszédre, különösen fontos és érdekes kijelentéseket tett a szabadelvű párt üdvözlésekor, erre még visszatérünk.

(A vármegyei tisztikar üdvözlése.)

A vármegyei tisztikara szerdán d. e. fél 10 órakor tisztelgett Rásó Gyula alispán vezetésével Puky Gyula főispánnal.

Az üdvözlő szónok Rásó Gyula alispán volt, ki rövid szavakkal üdvözölte a tisztikar nevében a főispánt.

Puky Gyula főispán megköszönte a tisztviselők szíves üdvözlését és biztosította őket, hogy komoly és lelkes munkatársat találhatnak benne, ki mindenkor az igazságot fog küzdeni a vármegye érdekében.

Az egész vármegyei tisztikar élén az alispánnal ezután a volt főispánhoz, Dégenfeld grófnó ment és üdvözölték. Ó!...

(A városi tisztikar üdvözlése.)

Debreczen városi tisztikara is tisztelgett az új év alkalmából a főispánnal. Komlóssy Arthur főjegyző, polgármesterhelyettes 11 órakor a város egész tisztikarával együtt üdvözölte a főispánt.

Komlóssy Arthur hosszabb beszédben üdvözli a főispánt. Itt az ideje — ugymond — hogy a komoly munkára gondoljunk. Megengedem, hogy a városi adminisztráció az **utóbbi időben hiányos volt sok tekintetben** és nem lehet tagadni, hogy az utóbbi időben, de különösen a múlt évben, Debreczen városa úgy politikai, mint a társaséletben nehéz napokat élt át. Ettől a nehéz helyzettől nem volt mentes a városi tisztikara sem és e súlyos körülmények a városi tisztikarának tanácsra is nagy hatást gyakoroltak. Azt lehet mondani, hogy — látszólag-e, avagy valóság-gal — a kormányzat ellen fordult nemcsak a sajtó egyrésze, hanem a társadalom nagyrésze is. Nem itt van a helye annak — folytatta Komlóssy — hogy ezeket a múltban lejárlott sajnálatos körülményeket fejtegyük. — Áttérve a közelebbi adminisztrációra, észbe jut Puky főispánnak egy beszéde, amelyet 10 év előtt mint táblai elnök mondott el egy alkalommal. A székely kérdésre célozva, a törvényhozás egy sz e g y e n f o l t j á n a k nevezte Puky Gyula annak idején a székely kérdés ügyében felmerült egyes törvényeket. Ép olyan bátran ő is

kijelenti, hogy a **mult évek adminisztrációjának is van egy székelyfoltja**: és ez a **községi pótdóbehozatala**. — Szívvel-lellekkel óhajtja, hogy sikerüljön majd a főispán bölcs közreműködésével ismét helyreállítani a város megbomlott vagyoni helyzetét.

Puky Gyula főispán a főjegyző szavaira a következőképen válaszolt: Ha az ember át lép az új év küszöbén, a gondolat önkéntelenül is vissza tér az átélt múltba. — Azon gondolkozik az ember, hogy miként teljesítette kötelességét a múlt évben és azt hiszi, a városi tisztikarát is ezek a gondolatok foglalkoztatják. — Nem ismerheti — ugymond az utolsó évek eseményeit, mert csak négy nap óta áll a közigazgatás élén, de 3-4 évvel ezelőtt, mint a közigazgatási bizottság tagja volt alkalma előnyösen megismerni a tisztviselőket és ez nagy részben járul ahhoz, hogy elfogadta azt az állást, melyet jelenleg betölt. Egy meggyőződésnek kell áthatni a városi tisztikarát: t. i. hogy nem a fizetett közeg, amelytől az anyagi javadalmazás arányában várunk munkásságot, hanem, hogy részese a közhatalomnak, amely esetben nincs megszabva kötelesség határa, hanem ki ki a maga kötelességérzetében működik a közjóért. Minden tehetségét, minden tudását véve a munkába. **A magánindokot nem szabad a munkába vinnie**, mert az esetben hiányzik az összetartó kapcsolás a közigazgatási gépezetben. Számolni kell azzal, hogy mindnyájan egy város gyermekei vagyunk, egy föld az otthonunk, amely egykor ápol s eltakar. Hogyne adná oda szívének minden dobbanását a hazája érdekében. Az a tapasztalatom — folytatta a főispán — hogy a **közönség szigorú bírálatására nagy szüksége van a közbizonyt kezelő embereknek. Es hogy ez Debreczenben így történt: annak szívéből örülök**. Nem csak hogy segíteni fogok önöknek, nehéz munkájukban, hanem én kérem, hogy támogassanak abban a törekvésemben, hogy visszaállíthassam a régi állapotokat. Ezután a főispán megköszönte a tisztelgőknek az új évi üdvözlésüket és a tisztelgés véget ért.

(A szabadelvű párt üdvözlése.)

Ezután a szabadelvű párt intező bizottsága tisztelgett Puky főispánnal.

Lengyel Imre, a szabadelvű párt elnöke rövid beszéddel a párt nevében üdvözölte a főispánt, a mire **Puky Gyula** érdekes beszédben fejtegette az ő és a megbízója politikai elveit.

— Az én jelenlegi hivatalomat és a jövőben való működésemet — ugymond a főispán — **két részre osztom**. A ki más intenczióinak végre hajtására mindent elkövet, mert a szabadelvűség képviselőjében lévén megbízva, azt legjobb tehetségem szerint érvényesíteni is fogom azonban, mint közigazgatási tisztviselő csupán a város érdekét fogom szem előtt tartani, **eltekintve minden politikai párt felfogást**. A kormány intenczióit egy nagy párt képviseli. **Én azonban megmondtam a függetlenségi pártnak is**, hogy noha tisztán a kormány intenczióit képviselem, **az az elvem, hogy a függetlenségi elem is arányosan részt vegyen a közigazgatási munkálatokban**. A politikai meggyőződés olyant szent, mint a vallás, a hit. **A szabadelvű párt-nak az legyen a kötelessége, hogy nyílt, egyenes politikát folytasson és ne igyekezzék a másik pártot önértékében kisebbiteni**. Elvünk fentartása mellett nyíltan szolgál-

uk a közérdeket, mert ha mi teljesen kiszorítjuk az ellenzéket, akkor a felelősséget is megvonjuk tőlük. — Ha ők is viselik a felelősséget, akkor kevesebb a t á m a d á s is. — **Az ellenzéki pártnak is joguk van részesei lenni a bizottságoknak** s a városi közigazgatás munkálataiban minden párt kell hogy egyesüljön egy közös cél érdekében.

Méltányos számarányban az ellenzék is helyet foglalhat a bizottságban, mert elvégre Debreczenben túlnyomó többsége van a szabadelvű pártnak úgy is. (?) Vajjon az én személyemmel ez a párt nem fog-e felbomlani: azt nem tudom. Csak arra kérem a szabadelvű pártot, hogy törekvésében támogasson. A mai kormányzat intencziája ez amit elmondtam és **Szell Kálmán politikájának a békülékenyebb szellem az iránya, és én ennek a képviselője vagyok.**

A főispán eme nyílt, őszinte kijelentése nagy meglepetést keltett a tisztelgők között; mert most már megtudták, hogy megbukott a régi, erőszakos, az ellenzéket minden téren elnyomni igyekvő Tisza-Bánffy rendszer, a melynek a volt főispán és a szabadelvű pártban is nem mindenekelött rokonszenves Lengyel—Márk—Aczél klikk voltak a főképviselei. Hisszük, hogy e polip rendszer bukásával végre letünik a város anyagi romlását előidéző klikk uralom is.

NAPI HIREK.

Uj regényünk.

Egyesíteni akarjuk a hasznost, a tanulságost, a nemeszt az élvezetessel és érdekfeszítővel; azért nem a ponyva regényirodalom silánytermékével, de egy igazi mesteri művel ösmertjük meg olvasóinkat. E regény önálló mesteri munka, noha a lapunkban már a múlt év második felében közzölt és régibb olvasóink által ösmert „Nagy Napolepn Császár katonája“ című elbeszélésnek, mintegy folytatásait képezi és a XIX-dik századbeli vén Európa legnagyobb eseményét mutatja be, nagy Napoleon császár végleges bukását a Vaterlooi-csatatéren. Innét származik a regény címe is „Vaterloó“ mely egyik legremekesebb alkotása az elzászi származású mesteriróknak **Erckmann—Chatriánnak.**

Ez elbeszélés lapjain újratalálkozunk a mi kedves, értelmes, gyalogos katona barátunkkal, a pfalczburgi Bertha Józseffel, a nagy Napoleon császár katonájával, a ki a weissenfelszi, lützeni, lipcei világhírű csaták rettenetes küzdelmei után és a tifusz betegség gyötrelmes láza után talpra áll, a szokott helyét elfoglalja a pfalczburgi órásmester, Goulden apó műhelyében és kedves, bájos Katiczáját is

oltárhoz vezeti és élvezni kezdi a mnnkában töltött béke termékeny napjait, midőn nagy Napoleon császár világhódító sasaival együtt Elba szigetére váratlanul és vakmerően tér vissza Frankhonba és megkezdí száznapos uralkodását, a melynek egyik áldozata lesz a többi közrendű százezrek között gyalogos Bertha József is, a kit a császár nevében ismét a csatamezőre parancsolnak és aki ismét bajnoka lesz Napoleon végső, legvéresebb küzdésének, mely a világhírű „vaterloói“ csataterén vérparás bukással végződik, a gyalogos Bertha Józsefek tizezreinek véres holttestét temetvén a kartácsaktól feltépett idegen hantok alá. — A mi Bertha Józsefünk ugyan megdöbentő és részvét keltő küzdelmek, szenvedések után visszakerül csöndes órásműhelyébe és bájos kis felesége, Katicza asszony mellé; de az írők kitünően, megkapóan használják fel ezen kis emberek szereplését és szenvedését annak bizonyítására, hogy micsoda szörnyűség, micsoda vadállatiasság, micsoda bűn az a háború, melyet nem a hazáért, de a hadi dicsőségért indítanak a zsarnokok.

A megkapó, érdekfeszítő részletekben gazdag, mesteri regény közlését január hava közepe táján kezdjük meg, hogy új előfizetőinknek is alkalmunk legyen ez irány regény hőseinek a szereplését elejétől figyelemmel kísérni.

Erckmann—Chatriau „Vaterloó“ elbeszélését **ifjabb Móríc Pál** magyarosította.

A maradéki református gondnok levele a szerkesztőhöz.

Lapunk múlt számában emlékeztünk meg a magyarságáért küzdve-küzdő, a horvátok közé ékelt maradéki kis magyar református egyházról, melynek a tagjai a magyarságnak és kálvinizmusnak legbuzgóbb és csüggedtlen hívei odalent a katolikus, a magyarság ellen törő horvát Stroszmayerek között. Ők, hogy magyarságukat megmentsék az erőszakos horvátosítástól, előbb kálvinistákká tértek, majd felemelkedvén a tisztult hithez, annak legbuzgóbb, leglelkesebb rajongásig hű hívei lettek, mert látják, hogy a magyar pap, a magyar iskola védi meg magukat, gyerekeiket a fenyegető horvátosítástól. Kálvinista templomot és iskolát akarnak tehát építeni, mert a régi templomok és iskolájok a Stroszmayerék kezén maradt, e végből a hittestvérek között országosan gyűjtenek. Debreczenben is megfordult a maradéki kis református egyház érdekes és lelkes gondnoka **Özvegy György** uram, nohaakkor kevés sikere volt ittjárásának, hisszük, hogy a felébredt protestáns önértet ma sem késő adományával halogatás nélkül segítségére siet az ellenségektől környezett távoli faj- és hittestvéreinknek; a kiknek egyik legérdemesebbe, az áttéréseknek kezdeményezője, **Özvegy György** gazdálkodó testvérünk és barátunk ezen levelet intézte a felelős szerkesztőhöz:

Tekintetes

ifjabb Móríc Pál urnak

Debreczenben.

Igen tisztelt bar tom és testvérem az Urban!

Fogadja tőlem a távol Slavoniában 61 ujévi üevözetemet azon nemes pártfogásáért, melylyel volt hozzám és melyet a maradéki testvérek ügyében kifejtett és ezután is, hiszünk az Istenben és Önnek páratlan atyafiai szeretetében, hogy ezen küzdő kis, de igazi ev. ref. egyházunk előmenetelére minden alkalmat meg fog ragadni, hogy azon evangélium magvai, melynek táján fog teremni az igazi önfeláldozó magyar haza szeretet és érzelm, melyet ezen idegen népek között mi vagyunk hivatva a többi lelki rabigában szenvedő népeknek megmutatni, a mit hiszünk is a jó Istenben, ha ő támaszt oly térfiakat többeket is, mint a minőnek én alulított, rövid Debreczenben időzésem alkalmával, a szerkesztő urat megismertem, azonfölül a szerkesztő urnak igen sok barátja van és a Simon Miklós tekintetes kapitány urnak is nagy befolyása van, azonfölül nemes magyar szive és ha ilyen emberek ügyünket a szivükön hordozzák, áldása az Urnak nem fog elmaradni. Amen.

Sok jó egészséget, szerencsét, boldog újévet kívánok Önnek és kedves hozzátartozóinak. Szívemben örökre emlékezve Önre, atyafiai szeretettel maradok

Maradékon, 1901. decz. 29.

Özvegy György,

az ev. ref. egyház gondnoka.

Legyen szives irni egy pár sort és ha lesz valami eredmény vagy pénzküldemény, címzem (Slavonia) Szeremmegye, u. p. M a r a d é k. Özvegy György az ev. ref. egyház gondnoka.

Ezzel végződik a levél, a mely után a maradéki egyház gyámolítását a testvérek jóindulatába ajánlva, még azon esperes és nagytiszteletű urakhoz is fordulunk, a kik lapterjesztőnek felelősek híveiknek ajánlották és toborzották előfizetésre ama bizonyos „Magyar Szó“-t, kérjük őket, hogy legálábbbennyi szeretettel tanúsítsanak a maradéki-református testvérek iránt is; mi ezen nemesebb eljárásuk eredményét szivesen nyugtatjuk. Lassuk tehát, hogy mire képes az a „Magyar Szó“ által istápoltt és fentartott protestáns önértet?

A megváltozott kamarai izlés.

A tegnapi üdvözlő küldöttségek sorából elmaradt egy tekintélyes testület küldöttsége, a mely pedig évek óta megkopogtatta uj év napján nemcsak azokat az ajtókat, a melyekbe benyitni megengedte a küldöttségi tagok önértete és függetlensége, hanem szolgailag várta a «szabad» szót a főispáni szobából is, hogy négyrét görnyedhessen a politikai szolgaság émeletítő megalázkodásában.

Az ügyvédi kamara választmányának elmaradt ujévi tisztelgéséről van szó. Amennyire örömmel constatálunk ma át a tényt, egy független testület önértetének az erősödését látva benne, nem zárkozhatunk el abbéli kételyeink kifejezése elől, hogy vajjon Márk Endre urban ágaskodott-e fel a magyar virtus

s jutott érvényre az eddiginél jobb erkölcs, vagy pedig az új főispán személye tette-e savanyuvá a szőlőt?

Ujévi zsarolások.

Hányszor emelte fel tiltakozó szavát az új évi üdvözlések nyomán járó hadisarczok ellen a józan ész, s hányszor fogadkozott minden okos ember, hogy ennek az ostoba adófizetésnek egyszermindenkorra véget vet. De hiába. Az ilyen abusus ellen csak akkor támad fel a társadalom, mikor a csuf divat már kiűritette a zsebüket s s mire visszafordul az alkalom, újra zsebébe nyúl minden ember s ad boldog boldogtalanak, aki boldog újévet kíván. Ennek az évek hosszú során valóságos keresetforrássá kiformálódott visszaélésnek immár jellegzetes képviselői vannak. — Így újévkor olyan alakok bukkannak fel ajtónk előtt, kiket évközben alig-alig látunk, de akik újév hajnalán már ott alkalmatlanok mint az újévi pumpolások prototipusai. Sajnos, ez a jogtalan zsarolás már polgárjogot nyert, s az újévi üdvözlések, jobban mondva pumpolások eme hienait nemcsak türikde a jobb házaknál szívesen is látják. Később aztán, mikor a jogtalanul megfosztott publikum anyagilag érzi ennek a terhet, ama jobb kor után kezdünk fohászolni, a melyben benő a mi s velünk együtt a többi megzsarolt embertársaink fejelágya. Ilyenkor kezdjük belátni, hogy nem föltétlenül szükséges az ajtón kidobni a pénzt, s kezdjük beátni, hogy sokkal észszerűbb dolog szóval megköszönni az újévi üdvözléseket, mint baksissal, melyet a pumpoló gratulációk különben is csak avval érdemelt ki tőlünk, hogy minden újév napján eszükbe jut a házzámunk. Ideje volna már, hogy aki mindenhez hozzátud szólni, az újévi zsarolások megszüntetéséről is mondana egy beszédet Vilmos német császár. Akkor foglalkozna vele, ha a társadalom nem is, de legalább egy csomó ujság.

Meghívás.

A párt eljárási ezuton kéretnek fel, hogy holnap, január hó 3-án. délután 3 órakor a kör helyiségében multhatatlanul megjelenni sziveskedjenek.

Hymen.

Láng Sándor dr. műtőorvos jegyet váltott Takács Edittel, dr. Takács Endre budapesti orvostanár, egyetemi tanár kedves leányával. — Resofszy Dezső Budapestről eljegyezte Bernát Etelkát, Bernát Jenő helybeli vállalkozó kedves leányát.

A függetlenségi párt újévi üdvözlése.

A debreczeni függetlenségi és 48-as Kossuth-párt az újév alkalmából a párt több kiváló tagjainál tisztelgett. Elsősorban Juhász Ignác utcai elnököt keresték fel, kit dr. Fejér Ferencz üdvözölt, majd a város szeretett országos képviselőjét, dr. Bakonyit keresték fel, kit a párt s a választók nevében dr. Bacso Dezső üdvözölt, Bakonyi a nem várt szívélyes üdvözlésre remek beszédben válaszolt, megköszönve az üdvözlést, majd kifejtette milyen nehéz feladat előtt áll ez évben az ország; mert épen küszöbön van a gazdasági kiagyezés s az országnak e fontos közgazdasági kérdésénél a függetlenségi párt kíváncsian néz a jövőre, mint fognak viselkedni ennek a fontos

tárgynak a tárgyalásánál azok a szabad- elvű párti képviselők, kik az önálló vámtérület híveinek vallották magukat s a kiket csakis ezen kijelentéseik alapján választottak meg képviselőnek. Az orsz. függetlenségi párt különben elvan tökével, hogy felkeresik eme képviselők választópolgárait, hogy ők követeljék képviselőiktől ígéretük beváltását. Bakonyi Samu képviselőtől az üdvözlők Kertész Jánost, pártunk alelnökét keresték fel, hol Bakonyi Samu dr. üdvözölte a mindenki által becsült s szeretett fárhadhatatlan elnököt. Majd a párt lelkes elnöke Kovács József ügyvéd lakására mentek, az elnök azonban Nánáson volt, így Bakonyi Samu az elnök nejét kérte fel, tolmácsolja férje előtt a párt szívélyes üdvözlését.

Adomány a népkonyha javára.

Egy Szilveszter esti kedves társaság Vályi Nagy Ilonka k. a. után 2 koronát adományozott a nép konyha javára. Az összegzet rendeltetési helyére jutattuk.

Gróf Degenfeld bizottsági tagságának megfelelebbezése.

Már jelezük, hogy Márton Imre és társai az igazoló választmányhoz fellebbezést adtak be Degenfeld József gróf bizottsági taggá történt megválasztása ellen. Az igazoló választmányt a fellebbezés tárgyalására már egybe is hívták e hó 4-ikén, szombat délután 3 órára.

Elcsereált kalapok.

Kalap kicserélések történtek a főispáni dísz ebédelés alkalmával, a mi igen bosszantó dolog jó izlésű emberre — s mindenesetre kívánatos a visszacserelés. Kéretnek annál fogva az illetők, hogy az általuk tulajdon kalapjuk helyett elvitt avagy aztán használni kényszerült kalapokat juttassák be a Bika szálloda kalap s ruhatarkezelőjéhez, a ki igyekezni fog kit-kit saját kalapjához juttatni,

Ruzsinszky Ilona újabb nagy sikere.

A kassai színházban a napokban a m. kir. opera első tenoristája Alberti Werner szerepelt Troubadour Manrico-jában Verdinek melodiákban tán leggazdagabb operettjében. Ez alkalommal írja az „Abauj-Kassai Közlöny” szóról-szóra: A közönség, mely zsűfölség megtöltötte a házat, a vendéget kedvezően fogadta és e kedvező fogadtatás az I. felvonás után zajos, szinte szünni nem akaró tapsviharrá lett, kihívták, aztán minden felvonás után vagy tizenötösör, huszszor. A stretta után volt vagy negyven kihívás. A művész megismételte másodsor is. A tetszés igazi vihára csak akkor kezdődött meg igazán, a melyet végre se tudott más-kép lecsöndesíteni, mint hogy harmadszor is elénekelt a leeresztett függöny előtt. Az előadás különben is egyike volt a legjobbaknak, bizony akárhány állndó operaház van, Európaszerte, ahol ilyen előadást nem élvezhetnek és a budapesti közönség havonként sem jut egy ilyenhez, Ruzsinszkynek egész nagysága csak ilyenkor szembeötlő — bizony méltótársa volt a vendégművészeknek. — Hangja nem csak csillog lenn s fenn egyaránt hamisítatlan érző, de valami csodálatos melegség lakozik benne, mely akarva, nem akarva megkapja s magával ragadja az embert. A mellett játéka is mesteri. Az operett könnyedségébe nem igen találja

magát, de ilyen nagy operaszerepekben egyszerűen fényes. Ugyan kedves kassai habitű urak, a kik olyan kérlelhetlenül lekritizáltak mindent a mi kassai és a kik annyit óbégattok, hogy nálunk nincs „hang” — hallottatok már Budapesten ilyen Leonorát? Nem, ii nem hallottatok, egyrészt, mert nincs, másrészt meg ti a Folies Caprice és Orpheum árnyas berkeinél tovább nem juttattatok.

Tanácsnoki felelősség az adó miatt.

A nagyváradai pénzügyigazgató az ottani városi adóügyi tanácsosra a felelősség kimondását kérte a közigazgatási bizottságtól, mivel Nagyváradon az adók behajtása lánghán folyik. A közigazgatási bizottság nem döntött azonnal a kérdés fölött hanem fölhívta az adóügyi tanácsost, — hogy a januári közigazgatási ülésre terjessze be indokolt jelentését egy k i m u t a t á s s a l k a p c s o l a t b a n amelyben fel legyen tüntetve adónemenként a behajtás menete. Ezzel kapcsolatosan Nagyvárad város főszámvevője, Ragály János kérdést intézett a társörvényhatóságok számvevőségeihez arra nézve, hogy náluk előfordult-e ez az eset hogy az adóhivatal vezetőire kimondották a felelősséget. — A beérkezett válaszok igen érdekes eredményt szültek. — Kitünt, hogy tizenhét városban mit sem tudnak az ilyen intézkedésről, sőt egyik-másik város csudálkozásának ad kifejezést, hogy mire való volna ez. Ezek között a városok között van Pozsony, Debreczen, Szabadka, Kassa, Pécs, tehát az elsőrangú vidéki városok. Csupán két város és pedig Selmece, Béalábnya és Pancsova tudnak erről. Az előbbi városban kimondták az adóhivatal vezetőjére a felelősséget. — Pancsován pedig csak föltételelesen. Nevezetes a dologban az is, hogy sok városban nem a pénzügyi tanácsos, hanem, miként Pécsen is, a főszámvevő főnöke az adóhivatalnak, amit azonban maguk az illető városok is visszas állapotnak jeleznek.

A Petőfi-dalkör

által f. hó 28-án tartott dal és zene estélyen felülfizettek: Puky Gyula ur ő méltósága 4 kor., Komlóssy Arthur 5 kor., Ábrahám László, N. N. és Tassy Károly urak 2—2 kor., Megyaszay Sándor, ifj. Béressy Mihály, Szeghő József és Látinka János urak 1—1 koronát, mely kegyes adományokért fogadják a dalkör nevében hálás köszönetemet. Debreczen 1901 december 31. Szentgyörgyi József pénztáros.

Kiss Ferencz féle

művészi képes levelező lapok a debreczeni népéletből mint teli, alkalmi dolgok minden papír és könyvkereskedésben, valamint magánál a kiadónál is (Ötmalom-utca 1-ső sz.) kapható.

A szegények karácsonya.

Beküldetett az alábbi elszámolás és szép cikkely:

Karácsonykor, a szeretet e nagy ünnepe mindig nagyobb mértékben szokott megnyilatkozni az emberek jótékonyasága, mint máskor. Oka ennek kétségen kívül a nap jelentőségében vagy! Mikor az ég

szeretőleg megnyílik az embernek, olyankor az emberek szíve is könnyebben nyílik meg szükségben szenvedő embertársaiknak. Városunk szegényeinek jó karácsonyuk volt az idén. És ezt dr. Wolafka N. v. püspök és azok a kiváló emberbarátok szereztek nekik, a kik soha sehonnan sem hiányoznak, midőn a jótékonyág gyakorlásáról van szó. A gyűjtés, a melyet fűrgő iskolás gyermekek útján eszközöltek, már az őszi hónapokban megindult. A gyermekek gyűjtéseikkel, a melyek élen a jó példaadás kedvéért bár N. N. alatt ott ragyogott a jótékony főpap 520 koronás szép ajándéka, bejárták rokonaikat, ismerőseiket, eljuttatták azt minden-hová, úgy hogy a szent ezíra 2410 k. 28 f. gyűlt össze. Ez összeghez valláskülömbőség nélkül válogattak felnőtt és gyermekszegényeket, kik közül a szent estén megvendégelték 80-at, részben vagy egészben pedig felruháztak 311-et. Mielőtt a jótékonyágot részleteznék, meg nem állhatjuk, hogy rá ne mutassunk az esemény kettős jelentőségére. Láthatják ezek a rongyos, hideg től didergő, kiéhezett alakok, hogy vannak még jószívű emberbarátok, másrészt biztosak lehetnek Dr. Wolafka v. püspök és a többi adakozók, hogy a keresztény humanizmus a szociális kérdés megoldásának leg-hathatósabb eszköze.

Az egyes jótéteményeket a felnőttek megvendégelése után könnyebb áttekinthetesen végti, iskolák szerint csoportosítjuk. A szent estén mindenféle vallásfelekezethől megvendégeltetett 80 felnőtt szegény. Mégpedig mindegyik kapott 1 nagy kalácsot, fél kiló cukrot, és negyed kiló kávé, összesen 120 korona értékben. A Svetics-zárda útján eszközölt gyűjtésből befolyt 1031 K. 50 f. Ehhez járunk nagyobb összegekkel: Mihalovich Istváné 2 drb. 10 koronás arany-nyal, Millekker Lajosné 20 k.-val, Benkő Sandorné 10 k.-val, Az asztalos ifjúság nyári mulatsága után 20 k.-val, Lőfkovits kis leány 2 k. 20 f. perselypenzecskejével stb. Természetbeni ajándékokat adtak: Kunz czég 10 kendőt 19 sapkát, Bosznay czég szövetet és 24 pár harisnyát, Kardos czég barchenszövetet, özv. Kovács Gyulané 10 méter ruhaneműt, dr. Kenézy Gyulané és Bernat Elemér több rendbeli ruhaneműt, Gerebi Fülöp utódai 1 kosár narancsot, özv. Kovács Gyulané 10 méter ruhaneműt. E keszpenz és természetbeni ajándékokon szereztetett 115 különböző vallású gyermek számára 50 pár eszima, 57 pár cipő, 36 drb. fiu nagykabát, 14 női nagykabát 58 teljes női öltözet, 33 sapka, 37 kendő, 102 pár harisnya. Azonkívül a 115 gyermek közül mindegyik külön csomagban kapott narancsot mézeskalácsot, cukrot stb. Hogy a befolyt összegből több szegénynek teheszenek jót, a ruhák legnagyobb részét a jó apáca nőverek maguk házilag készítettek.

A szent-nána-utcai 6 osztályú leányiskola útján eszközölt gyűjtésből befolyt 395 kor, 78 fil. Ez összesen 110 különféle vallású gyermek számára szereztetett 84 pár cipő, 76 ruha, 21 női nagy kabát, 5 varga-utcai 6 osztályú fiúiskola útján eszközölt gyűjtésből befolyt 633 kor. És összesen 86 különféle vallású gyermek számára szereztetett 85 pár eszima, 27 nagy kabát, 5 nadrág. Ezenfelül az u. n. s kerekasztal-társaság teljesen felruházott 2 gyermeket. Összegezve a jótékonyágokat a természetbeni ajándékokon kívül befolyt 2410 kor, 28 fil. melyen a természetbeni ajándékokkal együtt szereztetett 391 szegény számára 135 pár eszima, 141 pár cipő, 63 drb. fiu nagy kabát, 35 drb. női nagy kabát, 134 teljes női öltözet 1 nadrág, 33 sapka, 37 kendő, 102 harisnya. „Az urnak ad kölcsön, ki a szegényen könyörül!” (Péld. 19. 17.) — Ő fiússzen meg jöteveinknek.

SZÍNHÁZ.

Műsor.

Csütörtökön. „A” bérletben A kis mama Vigjáték 3 felvonásban.

Pénteken. „B” bérletben a kis herceg. Operette 3 felvonásban.

Szombaton. „C” bérletben Az üdvöske. Operette 3 felvonásban.

Vasárnap két előadás délután Karácsony Drámai látványosság 5 képben.

Este 7 és fél órakor bérletszűnetben A pirosbugyeláris. Eredeti népszínmű 3 felvonásban.

IRODALOM.

A „komáromi házbán”.

Télidőnek szomorú szakában
Ödöngtem a komáromi házbán.
Ven faláról reám sárgán nézett
Mogorvaság- hidegség-enyészet . . .

Hónom alatt panaszom papirja
Szegénységgel telistele írva.
Borus voltam . . . mert nagyon fáj nekem:
Bizonyítani mért kell szegénységem?

Bár süvegem néha félre vágom.
Leri rólam ügyis arvaságom!
A ki szegény: ünnepnap is írva.
Pecsét sem kell annak a bajára!

Ezt forgattam a lelkemben épen.
Döngött a pad amint egyet léptem;
Elmerülve még észre se vettem,
Hogy egy kis lány suhant be megettem.

Kis gyereklány, magamféle árva,
Jaratlan még az ilyen világba.
Se kérd, se hall, hozzám fordul épen:
„Kapitány ur, kérem igen szépen . . .”

Se kérd, se hall: kezem megcsókolja,
Én vagyok a kapitány gondolja;
Egy kis papir reszket a kezében:
„Kapitány ur, kérem igen szépen . . .”

Elfogodom . . . nevessek vagy sirjak?
Hogy beonem is reménykedni bírnak?
„Nem én vagyok a kapitány lányom,
Nem én vagyok, - én is csak őt várom.”

Szegyenyemben kifordulok lassan,
Zavartságom, hogy palástolgassam.
A kis gyerek csalatkozva bámul:
Ugyan ki hát itt a kapitány ur?

(Debreczen, 1901. decz. 24.)

Oláh Gábor.

Legújabb könyvek.

(Kaphatók László Albert és társa debreczei könyvkereskedésében.)

„A hét szakácskönyve” A Hét pályázatára beérkezett receptekből összeállította Emma asszony. Budapest a hét kiadása. Nyomatott az Athenaeum nyomdájában. Ára 5 korona. Szövegrésze 532 oldal. — Diszes kiállítású mű. A köser kóstolt a legjelesebb pápista bőjtű eledelékig mindenre található lapjain receptje.

„Vasuti szaknaptár az 1902 évre.” Szerkeszti ocskói Ocskay Gusztáv. XIV. évfolyam. Budapest. Franklin-társulat 1902.

Ára 4 korona. Vasuti hivataloknak, tisztviselőknek hasznos utbaigazító könyv.

„A Honfoglalás revíziója”, vagyis a hun, székely, magyar, besenyő, kun kérdés tisztázása. (Revisio Historiae Occupationis Hungariae.) Irta: dr. Szentkakolnai Bálint Gábor, Kolozsvári tud. egyetemi tanár. — Kolozsvárt, Stein János bizománya. M. K. Egyetemi könyvkereskedése. 1901. Ára 4 korona. Nyomatott a szerző saját költségén Gombos Ferencz könyvnyomdájában. 207 oldalra terjed. A nemzeti múlt iránt érdeklődők hasznos tanulással forgathatják ezen kiváló tudósunk legújabb alkotását.

„Remény. Emlékezet.” Legújabb költemények. Irta Bartók Lajos (1891–1901.) A költő arcképével. Budapest Franklin-Társulat magyar irod. intézet és könyvnyomda. 1902. Ára 2 k. 40 f. 208 oldalas diszes kiállítású mű. A nagy magyar hazafias költőnek ezen újabb kötetét különösen ismertetni fogjuk.

Krisztinkovich Ede „Birtokrendezések” Ausztriában, Bajorországban, Württembergben és Badenben. Két térkép melléklettel. Budapest, Pallas irodalmi és nyomdai r.-v.-társaság. 1901. Bolti ára egy korona. 115 nagy oldal. Tanulságos mű a birtokrendezéseket illetőleg.

Gárdonyi Géza „Karácsonyi álom” Bethlehemes játék 6 felvonásban. Budapest, 1902. Singer és Wolfner kiadása. Ára 2 korona. A népszerű írónak a nemzeti színházban sikerrel adott költői műve. — 143 oldal.

Remekírók képes könyvtára Lampel Róbert (Wodianer F. és fia) szenczi díszművei, a melyeket művészi kezek illusztráltak Shakespeare remekei, — Moliere remekei, — Kisfaludy Sándor összes költeményei. — Toth Kálmán válogatott költeményei. Kiállításukra is díszművek.

„Teljes földrajz és Atlasz”. A nagy közönség használatára, Tervelte és rajzolta Kogutovics Manó. Tartalma 68 fő- és számos melléktérkép. Bolti ára diszkrétben 10 korona. Budapest, „A magyar földrajzi intézet” kiadása. 1902. Magyarország viszonyait, helyzetét több térképen mutatja be. Hazánk viszonyainak a megismerésében kitűnő utmutató ez az atlasz.

Rémuralom Boszniában.

(Az üldözés. Elfogatások.)

Feltűnő jelenség, hogy az utóbbi időben ismét megújultak a panaszok a szerb lapokban a boszniai kormányzás ellen. Az újvidéki „Branik”, mely különben a mérsékelt szerb nemzetiségi párt közlönye, az utóbbi időben igen rövid időközökben figyelemre méltó cikket hozott a boszniai állapotokról: — azokat immár türethetetleneknek esetelvén.

Fellette óhajtható volna, hogy a hazai független sajtó az eddiginéi nagyobb figyelemre méltassa a szerb lapok hasábjain napvilágot látott boszniai értesítéseket, mert ha azok igazak, úgy kötelessége és joga is volna a hazai közvéleménynek azok orvoslását mérvadó helyen követelni, nehogy a bosnyákoknak az utóbbi időben a magyar nemzet

íránt nyilvánított rokonszenve az osztrák beamter-uralom visszaélései miatt lohadni kezdjen; ha pedig azok a hírek és jelentések **nem igazak**, úgy joga van a magyar közvéleménynek, hogy azok alaptalan volta az illetékes helyről alaposan meg is czáfolassék.

Mert az már csakugyan nem lehet közbűös reánk nézve, hogy az osztrák-magyar uralom czégre alatt csakugyan történnék-e oly erőszakoskodások, jogtiprások előkelő egyéniséget személyi szabadságának megfosztása, melyeket egy despota tehet, de a „**kultúra és civilizáció terjesztésének**“ zászlaja alatt bevonult osztrák-magyar monarchia nem, — tennie nem szabad, s ha teszi, úgy még nagyon sok időbe telik, míg a bosnyák és hercegovinai népet — tényleg is meghódítja.

Igy például szeretnők tudni: vajjon igaz-e az, amit a „**Branik**“ ír, hogy az utóbbi időben a boszniai kormány minden ok nélkül éjjel házkutatást tartott a muzulmán **Lazarovicsnál Travnikban, s őt börtönbe vetette. Néhány napra rá pedig Szerajevóban a legbrutálisabb módon ásatást tartott Trifkovic Szteván szerb lelkész házában, akinél egyszermind házkutatást tartott és valami jelenlételem irományokat elvitt, amelyekből bizony semmiféle összeesküvést nem bir kiolvasatni. S ezenfelül házkutatásokat tartott Mehmed effendi Délics előkelő muzulmánál, s azt fogságba zárta.**

Ezeket követették a fogságba, Hamid Csizmity és Muja Zuber előkelő muzulmánok Travnikban. Továbbá állandó rendőri felügyelet alatt tartanak számos egyént, köztük: Mamud Hasszanpa-ity béget és Trifkovic Szteván gör. kel. lelkészt.

Az osztrák titkos rendőrök, mint a vizslák elárastották az **egész országot, állandó rejtésben tartják a békés polgárokat** Ezek az osztrák politikai detektívek, hogy érdemeket szerezzenek maguknak, nagyon természetes, minden emberben politikai konspirátort látnak, reájuk fognak hallatlan és lehetetlen dolgokat — s hogy ily módon mennyi zaklatásnak van az ottani nép kitéve — elképzelhető.

Ugy látszik, hogy a hazánkból kialakított **osztrák Bach-kornak szelleme Boszniában és Hercegovinában feltámadt** s lidereznymásként nehezedik az ottani állapotokra.

Ismételjük, hogy **joga van a magyar közvéleménynek tájékozást szerezni arról; hogy igazak-e a szerb lapokban közölt dolgok?**

Nem elégedhetünk meg egyszerű hivatalos dementivó! a szokott hivatalos sablon szerint — hanem jogunk van alapos és mindenkit meggyőzőni képes czáfolatot — és felvilágosítást követelni.

Mert hát a sablonos czáfolatok úgy sem képesek örökre elnyomni az igazságot s ha aztán a Keletnek dinamittal teli talaja egyszer füstölni kezd s utána felrobban — akkor a diplomaták kérdezik, hogy miért történik ez, pedig bizony tudhatnák, hogy ez csak a hosszú időn át tartó ténykedések okszerű következménye.

Azt hisszük, hogy olvasó közönségünknek nemcsak érdeke, hanem valóban aktuális érdekü olvasmányt is nyújtunk, ha ezen-tul koronként a minket oly közelről érdeklő boszniai és egyáltalán keleti eseményekről referátunk s kissé lerántjuk azt a leplet, a melyet úgy látszik, a fővárosi sajtó nem igen szeret bolygatni.

Argus.

CSARNOK.

Egy aranypéztörténete.

Francziából fordította: Dr. Hegedüs Pál.

A francia forradalom előtt néhány évvel 1789-ben a tél mogorva és hideg estvélyén, egy szegény kis gyermek varró tüket árusítván el, Páris egyik körútján állítja ki az ő hordozható sátorát. Ez időszakban ama fényes városnegyed, nem vala úgy ki-világítva, mint jelenben, mihelyt a nap nyugvóra szállt, csak kevesen sétálgattak imit-amott, s a gyermek meggyújtott füstőlgy gyertyája csak kevés kíváncsiakat s s még kevesebb vevőket vonzott maga köré.

A gyermek, hogy felkeltse az arra menők figyelmét, vig dalokat kezdett énekelni, melyek most eszébe jutottak; midőn minden versszak után elárulandó cikkeinek dícsőítését befoglalá — ezen fortélylyal néhány száz tü eladását eszközlé ugyan — de nyeresége mégis oly csekély volt, hogy alig érdemlé meg a felgyújtott gyertyája elfogyasztását.

Egy fiatal ember, ki gazdagon kiállított köpenyben közeledett feléje, megállott előtte s nevetve rákiáltott:

— Fickó, te hamisan énekelsz.

— Ön talán nem ama zenemester, ki nekem leczkét ad? dalát megszakitva mondá a fickó.

— Ezen felelet még inkább nevetésre ösztönzé az idegent.

— Hogy hivaak téged? kérdezé az éneklőtől.

— Gusztáv.

— Gusztáv! és mi még?

— Nincs más nevem.

— Hogyan! hát nincs sem apád, sem anyád?

— Csak egy öreg asszony ösmerősöm van, ki gondomat viseli, s ki ha eleget el nem adok az ő tüjeiből, jól megüt-legel.

— És e ma estve is bántalmaztatni fogsz? érdeklődve kérdé őt az idegen.

— Hm, monda a gyermek orrfintorgatva, ez könnyen megeshetik, ha ön engem tovább is fecsegtet, a helyett, hogy hirdetnt engedné az én portékámat.

— És ő tovább folytató az ő megszokott kiabálását, de miután vevői most sem akad-tak, türelmetlenkedve s kissé szeszélyesen mondá az idegennek.

— Uram! ön az én szerencsétlenségem okozója.

— No jó, mondá az idegen, mért nem ajánlod te nekem is a te elárulásra szánt cikkeit?

— Azért, mondá Gusztáv, körül nézetvén az ő drága ruházatát, mert nem úgy néz ki, mintha ön maga foltozgatná a nadrágját.

— Nem tesz semmit, nesze, adj nekem ezért a te tüjeidből.

Gusztáv ki nyújtván kezét, a gyertya kétes világánál egy Lajos aranyat látott a tenyerében.

— Tartsa meg ön az én egész készletemet, mondá ő örömmel, és én még önnek háromszor ennyivel fogok tartozni.

— Tard meg mind, felelé az idegen, miután meg igazítá magán a köpenyegét, csak igyekezz azon, hogy többé hamis hangon ne énekelj s kerülj az ütlegetek.

Uram! mondá G., ön ma meg alapítá az én szerencsémét, volna é olyan jó, hogy

nekem a nevét megmondaná, hogy én később feltaláljam az én jóltevőmet.

— Ez nem szükséges, felelé az ismeretlen, miközben készülődött a távozásra, de Gusztáv állhatatosan összetett kézzel kérte őt.

— Szt-germaini Marki, mondá a fiatal ember s azzal csak hamar eltávozott.

A gyermek egy percze szóvalanul mozdulatlan maradt, mintha azon erőlködne, hogy az említett nevet elméjébe vésse, ezeket után felszedte az ő készletét s eltávozott a boulevardról, elmélyedve mormogá magában é: róla meg fogok emlékezni.

Husz év mulva a Szt-germaini Marki, ki azelőtt oly vig és nagylelkű volt, vissza, tért a számkivetésből. ezen kínos husz év alatt, ő nagyon megváltozott, megöregedett — visszatérve francia országba, kinek az előtt oly nagy birtokai voltak, most megfosztva látá magát, mindazon vagyonától, melyek a forradalom alatt eladtattak. — meg maradt azonban mégis némi tulajdona melyet az igazságszolgáltatás útján költséges per által visszakövetelhetett, de segéd forrása most már oly kevés volt, hogy nála a legszükségesebb dolgok is hiányoztak.

Egy napon ő az elöglalt nyomorult hajlékában, igen szomorú volt, midőn egy díszes fogat állott meg az ő lakása előtt, a melyből egy fiatal ember, kinek egész külsejéből, dús gazdagság tünt elő, szállott ki, kopogtatott a Marki ajtaján, a mit ő magányított ki miután már rég idő óta a legutolsó szolgáját is el kellett bocsájtani. — Az idegen belépett s miután megkérde hogy Szt-germaini Markihoz van-e szerencséje? Az igenlő válasz után figyelemmel nézte meg a Markit.

— Uram! mondá neki egy kevés társalgási szünet után, úgy tudom, hogy tetemes összegre van szüksége, mely szerint egy olyan pert kezdhessen meg, mely a jövő jóllétét előmozdítsa. — Én Paris egyik leggazdagabb kereskedője vagyok, ki minden vagyonomat az ön rendelkezésére bocsájtom.

— Uram! felelé a Marki elálmélkodva, nem tudom minek köszönhetem, e nagy részvétet, a melyet Ön erányomban tanusit.

— Én Gusztáv vagyok, mondá a látogató, emlékezik-e reám?

A Marki gondolkodott, de a boulevardi eseményt már egészen elfeledte.

Ekkor a tözsér megmutatá neki ama Lajos aranyat, melyet husz év előtt alamizsnaképp adott a varrótüket elárulító szegény kis fiúnak.

— Ezen alamizsna jól ellett helyezve, folytatá a fiatal, én egy más új üzletet nyitottam, sokkal jövedelmezőbbet az előbbénél, a nyert haszonnal később mindinkább készlebedett az én üzérkedési számításom. A megfeszített munka s szorgalom és kitartás által én a legnagyobb szerencséhez jutottam. Fogadja el uram az én ajánlatomat, mert hiszen én az ön nagylelkűségének köszönhetem azt, mely nekem alkalmat nyújtott a nyomortól való megszabaduláshoz.

A Marki elfogadta az ő ajánlatát, midőn nem sokára birtokába jutott azon javainak, melyek a forradalom alatt el nem adattak.

S így az ő családja oly megelégedett és boldog lön, mint a milyen az előtt soha sem volt.

Neuländer férfi szabó Debreczen

BIEDERMANN palota, első emelet, baloldali lépcső.

Nyilttér.

Mélyen tisztelt jóakaróinak, a n. é. közönségnek, a t. sajtónak és jóbarátainak

boldog ujévet kíván

Angelotti Vilmos

daltárs. igazgató.

Valódi moskvai „Karaván Teák”,
Valódi moskvai „Popoff”
Valódi Jamaikai Rum
Valódi francia pezsgők
Valódi francia likőrök
Valódi hollandi likőrök
Valódi francia cognac
Kitünő magyar cognac
Kitünő magyar tokaji asszok
Kitünő magyar peccsenye borok
Kitünő magyar asztali borok
Kitünő magyar tea sütemények
Kitünő magyar cukorka speciálítások.

Kontsek Géza

ujonnan berendezett üzletében

Kossuth-utca 7.

Uj nagy fűszer árjegyzék kívánatra ingyen.

Hirdetmény.

A debreczeni izr. hitközség megkönnyíteni óhajtván tagjainak az **imaszékvetelt**, azt a kedvezményt nyújtja a Deák Ferencz-u. templomban imaszéket venni szándékozóknak, hogy a vételért a helyben fennálló „Kölesönsegélyző egyesület”, „Polgári Takarékos és Segélyszövetkezet”, „Korona Takarékos és Hitelszövetkezet” című intézetek bármelyikénél váltandó betéti könyvekre heti befizetés által letörleszthetik. Az imaszék használatába vevő azonnal a könyvecske megváltása, teljes birtokába pedig a könyvecske lejárta után lép. A heti betét összege 1 kor. 20 fil. és 4 k. 80 f. között váltakozik az imaszék árához és az illető intézet társulati évszámához képest. Bővebb felvilágosítás a jegyzői irodában (Kapolnási-u. 1 sz.) nyerhető, ahol az imaszéki tervrajz és befizetési táblázat is megtekinthető.

Debreczen, 1901. dec. 31-én.

A debreczeni izr. hitközség előljárósága.

Fűszerüzlet, igen jó forgalmu, más vállalkozás miatt eladó. Értekezhetni a kiadóhivatalban.

Szegény iparos fiatal

leány kerestetik könnyebb házi munkára. Levelek Marjaynéhoz N.-Létára.

A piacon (épen a központon) egy 3 szobás emeleti udvari lakás üvegezett folyosóval és hozzátartozókkal azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban.

Czimbalom hegedű harmónika, okarina, szájharmónika, verkli stb. bámulatos árban, régi cim balmot becserelek, a javítást művésziessé készítem, aki tőlem czimbalmot vesz, 2 hónapig ingyen tanítás, 4 évig ingyen kezelés. Tisztelettel Tóth János alföldi hangszer készítő, raktár főter 41. a kapu alatt. Műhely Simonfi-u. 59.

Kutágasnak vályunak, lépesőnek, kerítésnek. lugasnak való különböző vastagságu és hosszúságu akácfa eladók. Egyháztér 15 sz. a.

Házikisasszonynak

ajánlkozik

v i d é k r e

egy háziasan nevelt leány.

Czim a kiadóhivatalban.

Tartalékos tiszték figyelmébe.

Van szerencsém szíves tudomására hozni, hogy 8 év óta fennálló elsőrangú férfi szabó üzletemmel kapcsolatban egy a mai kor igénye és követelményeinek minden tekintetben megfelelő

katonai egyenruházatiintézetet és katonai felszerelési raktárt

rendeztem be, hol elvállalom bármilyen egyenruhák és felszerelési cikkek készítését, teljes előírás szerint, teljesség és a **legolcsóbb árak mellett.**

Felhívom azért a **t tartalékos tiszt és egyéves önkéntes urak**, valamint az **igen tisztelt vevőim** figyelmét ezen újabb vállalatomra, melynek vezetésére egy kitünő szakértőt sikerült alkalmaznom, igérem, hogy főtörökvésem ezután is az leend hogy t. vevőim igényeinek egy a polgári, mint a katonai szabóságnál minden tekintetben megfelelhessenek. — Szíves pártfogást kérve, vagyok kitünő tisztelettel

Prelovsky András, Kossuth-utca 4.

Mindennemű egyenruházati cikkek.

Serravallo

KINA-BORA VASSAL

orvosi kitünőségek által mint dr. Braun tanár, udv. tanácsos, dr. Drasche tanár, udv. tan. lovag dr. Krafft-Ebin tanár, udv. tan., dr. Monti tanár, lovag dr. Mosetig-Moorhg tanár, dr. Nuesser tanár udv. tan., dr. Schauta tanár, dr. Wofenlechner tanár által gyakran használtatik és legjobban ajánltatik.

Gyöngék és lábbadozóknak.

Kitüntetések: XI. orvosi congressus Róma 1894. IV. Gyógyszerész és vegyészeti congressus Nápoly 1894. Kiállítás Venedig 1894. Kiel 1894. Amsterdam 1894. Berlin 1895. Páris 1895. Quebec 1896. Turin 1898. Quebec 1897. Canea 1900. Nápoly 1900. Páris 1900.

Több mint 1000 orvosi elismervény.

Ezen kitünő, újra élesztő szer **kiváló ize** miatt különösen gyermekek és asszonyoknál szívesen vétetik. **Uvegekben 1/2 liter á K 2.40, 1 liter á K 4.40** árusítatik minden gyógyszerárban.

Serravallo gyógyszerár Triesztben.